

FUTBALISTA @school

HANDLEIDING LEERKRACHT

COLOFON

Tekst: Bertine van Spijk

Tekeningen: NoZZman

Illustratieverantwoording: Adobe Stock, Shutterstock

Eindredactie: Jan Vangansbeke

Vormgeving: Els Vandervoort

© 2024 Plantyn Studio

Verantwoordelijke uitgever: Plantyn

PO0012622

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.
www.plantyn.be

VOORWOORD

Beste juf of meester,

Wat ontzettend tof dat jullie school zich heeft aangemeld om deel te nemen aan **Futbalista@school**. Met dit project willen wij meisjes op een laagdrempelige manier laten kennismaken met voetbal.

Wat is Futbalista@school?

Binnen het project bieden we tijdens of na schooltijd **voetbalsessies** aan. Hiervoor hanteren wij de **methodiek van storytelling**. In vijf lessen maken de meisjes kennis met de sport door middel van een verhaal dat als rode draad door de sessies loopt.

Door uit te gaan van een verhaal, brengen we het concept, voetbal dichterbij de leefwereld van meisjes, laten we hen proeven van de wereld van het voetbal en voeden we op die manier hun enthousiasme, zelfvertrouwen en nieuwsgierigheid. Door de fantasie te prikkelen en uit te gaan van de kwaliteiten van de kinderen, worden zij geënthousiasmeerd voor deze fijne sport en worden zij zich ervan bewust dat voetbal ook voor meisjes ontzettend leuk kan zijn. Met het project willen wij daarnaast ook het zelfvertrouwen van de meisjes met betrekking tot de sport vergroten en hen motiveren om zich aan te sluiten bij een voetbalclub.

Ook de omgeving van het meisje speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van Futbalista@school. Door de inzet van een **tiki taka-boekje** waarmee de meisjes thuis kunnen reflecteren op de lessen, willen wij ouders en anderen in de directe omgeving van de meisjes warm krijgen om hun dochter te ondersteunen in haar keuze om te voetballen en op deze manier bestaande stereotypen en vooroordelen tegengaan. Door ouders of voogden mee uit te dagen om samen met hun dochter puzzels op te lossen, tekeningen te maken en te praten over de voetbalsessies, maar ook door samen concrete voetbalopdrachten uit te voeren, hopen we op maatschappelijk vlak een verschil te maken en meer meisjes naar de voetbalclub te brengen.

Waarom Futbolista@school?

De gemiddelde instroomleeftijd van meisjes in het voetbal ligt momenteel hoog (circa 10 jaar). Door meisjes op jongere leeftijd kennis te laten maken met voetbal, willen wij de instroomleeftijd verlagen. Door de meisjes de gelegenheid te bieden om voetbal te ontdekken binnen een schoolse setting, willen we drempels wegnemen en hun zelfvertrouwen wat betreft de sport vergroten.

Uiteindelijk hopen wij dat er in de toekomst geen vooroordelen meer zullen bestaan omtrent meisjes en voetbal. Voetbal is immers een sport voor iedereen!

Hoe gaat het in zijn werk?

De sessies zijn allemaal interactief en alle spellen sluiten aan bij het verhaal. De meisjes gaan als het ware het verhaal echt beleven en kruipen in de huid van de personages. Ze worden voor uitdagingen gesteld en leren reflecteren op hun handelen en gedrag. Het verhaal is hierbij ondersteunend en de nadruk ligt op het voetballen en samen plezier beleven.

De sessies kunnen zowel tijdens als net na schooltijd gegeven worden. Voor jou als leerkracht reiken we concreet ook suggesties aan voor een open klasgesprek waarin we maatschappelijke stereotypen op een laagdrempelige manier kritisch gaan bekijken met de leerlingen om zo ook voor deze jonge kinderen het nut van een project als Futbolista@school te kaderen. Met de tips in deze handleiding helpen we je graag op weg om samen met een door ons aangestelde coach zoveel mogelijk meisjes enthousiast te maken voor voetbal.

VEEL PLEZIER!

We wensen jou en jouw Futbolista's veel plezier tijdens de komende periode en hopen dat jullie uiteindelijk net zo enthousiast zullen zijn over voetbal als wij.
Team Futbolista@school

FUTBALISTA@SCHOOL IN DE KLAS

Nu enkele van jouw leerlingen deel zullen nemen aan Futbolista@school, is het leuk en zinvol om hier met de groep alvast eens bij stil te staan. In een kort klasgesprek kunnen kinderen hun beweegredenen en verwachtingen uitspreken en ook van elkaar eens horen hoe zij tegenover meisjes en voetbal staan.

ACTIVITEIT 1

IS DAT WEL ZO?

DUUR: circa 15 minuten

DOEL: Kennismaken met Futbolista en het belang van het project door aandacht te besteden aan genderstereotypen.

MATERIALEN: campagneposter

Start

Plaats de campagneposter op het bord of op een duidelijk zichtbare plaats in het lokaal. Vertel de leerlingen dat er een nieuw project gaat starten op school en dat jullie het vandaag samen gaan hebben over voetbal.

Kern

Lees de volgende stellingen voor en laat de leerlingen hierop reageren. Dit kan door middel van een duim omhoog (eens) of omlaag (oneens) of door een rood (oneens) of groen (eens) briefje in de lucht te laten steken. Je kunt op deze manier snel door de stellingen heen, maar kunt er ook voor kiezen om soms wat uitgebreider stil te staan bij een stelling en leerlingen te laten vertellen waarom zij het ermee eens zijn of juist niet.

1. Jongens spelen niet met poppen.
2. Auto's zijn alleen voor jongens.
3. Enkel meisjes kunnen op dansles.
4. Koken en poetsen zijn enkel taken voor mama's.
5. Roze is een echte meisjeskleur.

Keer nu terug naar de campagneposter en vraag de leerlingen wat hierop te zien is. Waarom zou de bal op de poster roze zijn? Laat de leerlingen hun ideeën hierover delen.

Moet een bal voor meisjes ook roze zijn, of zouden meisjes ook kunnen voetballen met een witte bal?

Afsluiting

Benoem dat jullie vandaag veel **vooroordelen** besproken hebben. Een vooroordeel dat veel mensen hebben, is nog steeds dat voetbal geen sport voor meisjes is. Maar omdat wij het hier niet mee eens zijn en we vinden dat voetbal voor iedereen is, doen we mee aan Futbolista@school. Daarom zullen er de komende tijd lessen zijn voor de meisjes, zodat zij kunnen ontdekken hoe goed en vooral hoe graag zij voetballen.

ACTIVITEIT 2

WAT VIND JIJ?

Zijn er veel deelnemers aan het programma in jouw groep? Dan kan het leuk en zinvol zijn om samen dieper in te gaan op eventuele vooroordelen die er leven omtrent meisjes en voetbal.

DUUR: 20 minuten

DOEL: De leerlingen vormen zich een mening over genderstereotypen bij voetbal.

Bij deze activiteit is het belangrijk dat leerlingen op een respectvolle manier op elkaar reageren en goed naar elkaar luisteren. Mocht jouw groep het nodig hebben, bespreek dan vooraf een aantal regels voor een kringgesprek:

- Luister naar elkaar.
- Laat elkaar uitpraten.
- Steek je vinger op als je wat wilt zeggen.
- Reageer netjes en rustig als iemand iets vertelt, ook als dat iets anders is dan wat jij zelf vindt.
- Er zijn geen foute antwoorden. Iedereen mag een eigen mening hebben.

MATERIALEN: geen specifieke materialen

Start

Naar aanleiding van de vorige activiteit kun je met de leerlingen in gesprek gaan. Bespreek eerst wat jullie al weten over voetbal. Dit is al veel, maar er valt nog veel meer te weten en bespreken. Kijk maar eens mee.

Toon nu op het bord een afbeelding van zowel het nationale mannen- als het nationale vrouwenteam. Vraag de leerlingen wat hen opvalt aan de foto's.

Bij de Red Devils zie je meer spelers met een andere huidskleur dan bij de Red Flames. Hoe zou dit komen? Vertel dat het in veel culturen voor jonge meisjes nog uitzonderlijker is om in hobbyverband aan een sport te mogen deelnemen. Dit komt doordat het gemengd sporten van jongens en meisjes vaak niet is toegestaan. Daarnaast kan het ook spannend zijn om je, als je afkomstig bent uit een andere cultuur of een andere huidskleur hebt, bij een sportclub aan te sluiten. Hoe voelen de kinderen zich hierbij? Wil dit dan ook zeggen dat meisjes niet kunnen voetballen? Hoe zouden we hier verbetering in kunnen aanbrengen? En wat zouden de kinderen hier zelf aan kunnen bijdragen? Zouden sportclubs hierin ook nog een rol kunnen spelen?

Kern

We hebben zojuist gehoord dat jongens en meisjes in andere culturen vaak niet gemengd mogen spelen. Hoe is dat eigenlijk bij ons, spelen jongens en meisjes apart of samen in één team? Wellicht zijn er voetballers in de groep die dit kunnen vertellen.

Op de foto's zie je dat in het professioneel voetbal mannen en vrouwen apart van elkaar spelen. Waarom zou dat zijn? Vraag de leerlingen ook wat zij hiervan vinden.

Hebben de leerlingen ook een idee waarom kinderen wel gemengd spelen? En wat vinden zij hiervan?

Vertel dat Futbolista@school een uitzondering is. Dit project is speciaal bedoeld voor meisjes. Waarom zou dit zo bedacht zijn?

Bespreek dat het soms spannend kan zijn om iets nieuws te gaan doen. Door eerst met andere meisjes te spelen en te oefenen op school, een omgeving die je al kent, wordt het minder spannend om uiteindelijk de stap naar een voetbalclub te zetten.

Afsluiting

Laat de meisjes die deelnemen aan het project, als zij dit willen, vertellen waarom ze zich hebben aangemeld. Wat verwachten zij van de sessies?

Wens de meisjes veel succes en plezier, zet hem op!

ACTIVITEIT 3

WE RONDEN AF

DUUR: 15 minuten

DOEL: De ervaringen van de deelnemers inventariseren en bespreken of leerlingen hun mening ten aanzien van voetbal bijstellen.

MATERIALEN: een voetbal

Start

Vandaag sluit je de Futbalista@school-activiteiten af. Een aantal van de meisjes in de klas heeft deelgenomen aan vijf voetbalsessies onder leiding van een echte voetbalcoach. De andere leerlingen zijn vast benieuwd naar hoe dit is verlopen.

Kern

Vraag de meisjes die hebben deelgenomen of zij hun ervaringen willen delen. Dit mag ook eerst in hun eigen tafelgroepje en daarna klassikaal.

- Hoe was het om in een groep meisjes te spelen?
- Wat hebben ze geleerd?
- Wat vonden ze moeilijk?
- Hoe was het om thuis met papa en mama te spelen?
- Wat vonden papa en mama ervan dat de meisjes gingen voetballen? Denken zij er na de lessen anders over?
- Hebben ze meer zelfvertrouwen gekregen door het volgen van de lessen?
- Kunnen ze ook eens vertellen over het verhaal? Ging het verhaal ook over meisjes die voetballen, of weten we dat eigenlijk niet? En is dat belangrijk om te weten, of maakt het geen verschil?
- Willen zij verder gaan met voetbal, of denken ze daar nog over na?
- En waarom dan?

Pak nu de voetbal erbij (kies eventueel een andere ruimte, zoals de gymzaal of het schoolplein). Willen de meisjes laten zien wat zij geleerd hebben?

Geef hun de ruimte en mogelijkheid om hun vaardigheden te tonen. Mochten de meisjes hier onzeker over zijn, dan zijn er wellicht andere leerlingen die al langer voetballen en eerst willen. Het kan ook helpen om de hele groep aan het werk te zetten. Hier zijn dan uiteraard wel meerdere ballen voor nodig. Laat de leerlingen zelf experimenteren of geef juist gericht opdrachten:

- Speel de bal naar elkaar over.
- Dribbel met de bal naar de overkant.
- Probeer de bal van je maatje af te pakken enzovoort.

Afsluiting

Bedank de meisjes voor hun inzet.

Vertel hun hoe fijn het is dat ze de hele klas enthousiast hebben gemaakt over voetbal.

Nodig hen uit om een kijkje te nemen bij de lokale voetbalclub en een proefles te volgen.

Voetbal is voor iedereen en iedereen is welkom!

TIKI TAKA-BOEKJE

FUTBALISTA@SCHOOL

De deelnemers aan ons project krijgen bij de start zoals afgesproken een doe-boekje. Dit boekje is bedoeld om de meisjes ook thuis spelenderwijs met de sport en de sessies bezig te laten zijn. Het bevat wekelijks leuke opdrachten die de meisjes zelfstandig kunnen uitvoeren, zoals het maken van een tekening of het oplossen van een puzzel.

Daarnaast is er wekelijks ruimte voor reflectie: wat vind ik van de les en wat heb ik geleerd? Hierin is voor ouders een belangrijke rol weggelegd. Zeker voor de meisjes die nog niet veel kunnen schrijven, is het belangrijk om mondeling te reflecteren.

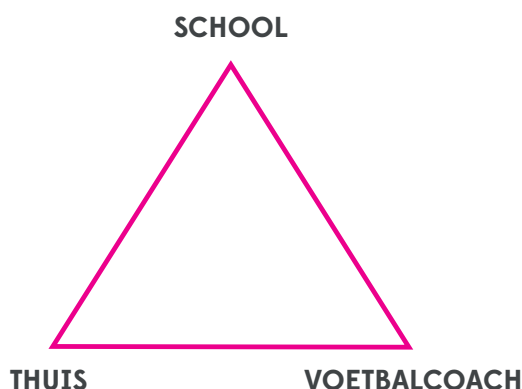
Tot slot is er wekelijks een leuke challenge om thuis samen met andere gezinsleden te voetballen. Op deze manier willen wij de omgeving van het meisje bij de sessies betrekken en ook bij hen draagvlak creëren om het meisje te laten voetballen.

Omdat het boekje dus steeds heen en weer zal gaan tussen thuis en de sessies op school, is het fijn als de meisjes er tijdig aan herinnerd worden hun boekje weer mee te brengen. Wellicht is er ruimte om een-op-een eens samen met de meisjes door hun boekje te bladeren. Na een aantal lessen is er al veel gedaan en heb je genoeg om samen te bespreken. Dit kan natuurlijk ook met het complete groepje tegelijk worden gedaan. *Vraag hun in dit gesprek ook eens naar de vrienden van Eef: zijn dit jongens of meisjes? Waarom denken de meisjes dat?

Om gelijkheid tussen meisjes en jongens te creëren en vooroordelen weg te nemen, is gekozen voor neutrale namen, waardoor de personages uit het verhaal zowel een jongen als een meisje kunnen zijn. Het is aan de meisjes zelf hoe zij dit interpreteren. Wellicht hebben zij hier nog helemaal niet bij stilgestaan. En maakt het ook eigenlijk uit of het jongens of meisjes zijn, of gaat het om de vriendschap?

**Mocht het bovenstaande al in een klasgesprek aan bod zijn geweest, dan kan dit hier uiteraard worden weggelaten.*

Door ook in de klas tijdens het project stil te staan bij de sessies, creëren we een fijne driehoek tussen school, thuis en de voetbalcoach en kunnen we de meisjes optimaal ondersteunen en begeleiden bij hun eerste stappen in het voetbal.

THEMAWEEK VOETBAL

BIJ JOU OP SCHOOL

Nog niet klaar met voetballen? Voor wie graag nog meer wil doen met deze fijne sport en echt praktisch en actief aan de slag wil gaan, bieden wij een compleet themapakket vol activiteiten en materialen om de hele school een week lang onder te dompelen in voetbal.

Dus zijn jullie enthousiast en hebben jullie zin in een sportieve, gezellige week?

Neem een kijkje en meld je snel aan!

Voetbal niet voor meisjes?

Ik trek er mij geen bal van aan.

- Ervaren meisjes een drempel wanneer ze thuis vertellen dat ze willen gaan voetballen?
- Waarom is er een onderscheid tussen vrouwen- en mannenvoetbal?
- Moeten meisjes spelen met een roze bal?

